

ES PI GROS

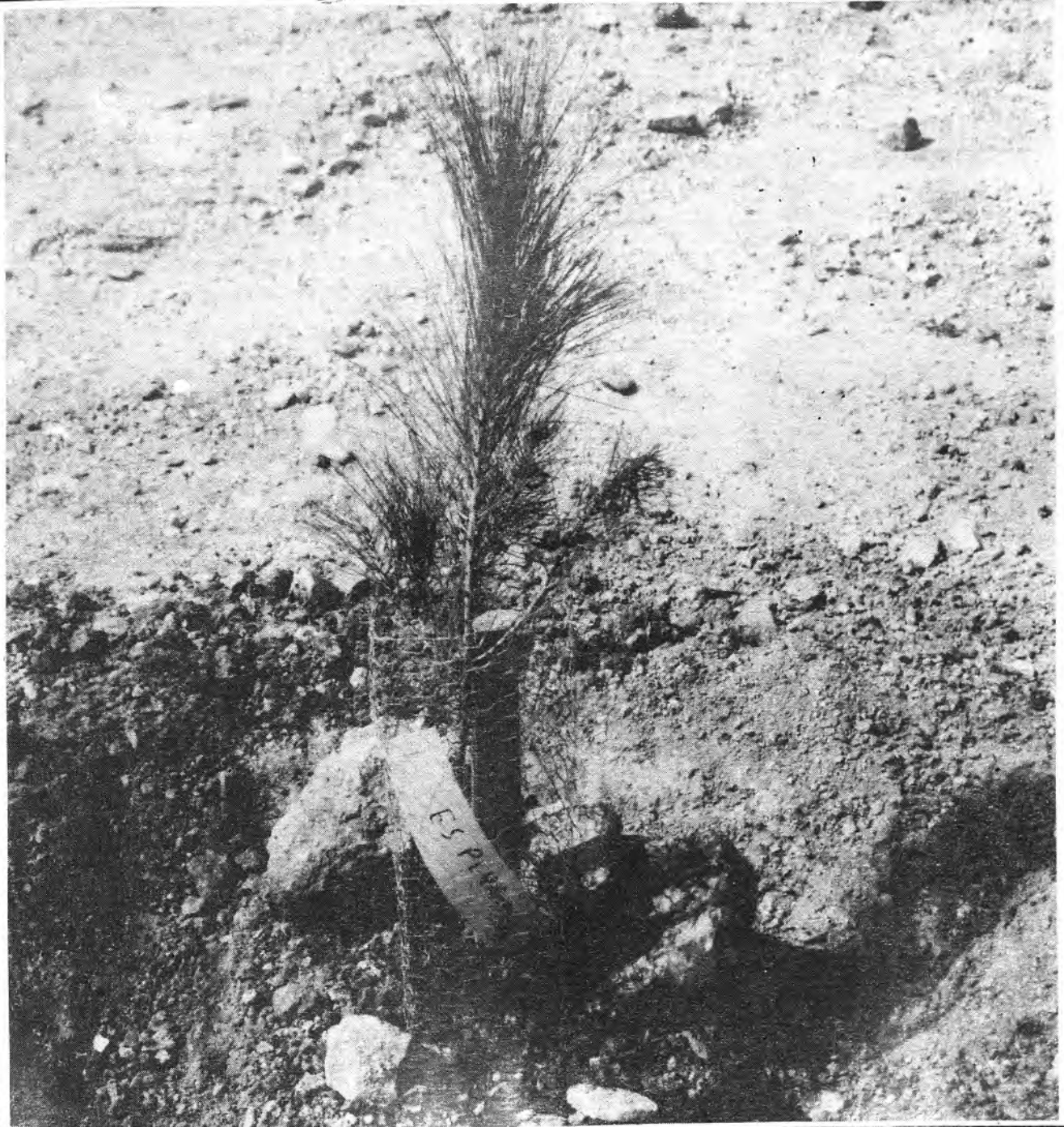

Lloret de Vistalegre

BUTLLETÍ INFORMATIU N° 69

ABRIL 1990

PRENSA
TORONA

ES PI GROS

Lloret de Vistalegre

Butlletí informatiu N° 69

ABRIL 1990

Lloret de Vistalegre

Dipòsit Legal: PM 623/79

ADREÇA

Costa des Pou, N° 13
Lloret de Vistalegre

IMPRESSIÓ

"Apóstol y civilizador"
Petra

BESTIARI

A la vila em demanaren:
—¿L'amo que no té falcó?
Vaig respondre i vaig dir:
—No,
a Son Vaquer l'hi mataren.

Es falcó no mereixia
es pas que li varen fer:
un tal Pere Xuriguier
a darrera li corria.

Mallorca no té part sana
en moltes ocasions.
P'es Carritxó hi ha falcons
qui tenen uns esperons
com a ganxos de romana.

Els articles publicats a aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

EDITORIAL

Aigües netes i brutes ja fan molta d'olor a aquest i a més d'un poble d'aquests voltants. Se n'ha parlat molt i sembla ser que ara comença a arribar alguna tímida mostra de què el problema va en camí de solucionar-se. "Posam Mallorca al corrent" diuen unes tanques publicitàries del Consell Insular de Mallorca que s'han distribuït per tota la part forana.

Al mateix temps que els plans que les institucions dediquen a la creació d'infraestructura d'esplai són relativament nombrosos, la defectuosa xarxa d'uns nuclis i els projectes que no acaben d'arribar d'altres, sumen un important dèficit d'infraestructura de sanejament que s'agreuja més com més ens introduïm cap a l'interior de l'illa. Amb comptades excepcions, els pobles o nuclis que no banyen les seves terres amb aigua de la mar són els principals afectats per la manca d'una xarxa d'aigües netes i brutes.

Pareix que les institucions que tenen la pella pel mànec, és a dir els doblers, ja hi han posat fil a l'agulla i donen indicis d'estar disposades a començar a actuar amb contundència davant les mancances dels pobles de Mallorca. Molts són els doblers que es necessiten per posar en marxa un ambició pla que suposaria unes passes endavant cap a una millor sanitat a la part forana, i no tots els ajuntaments disposen d'un pressupost que pugui fer front a les sumes que es barregen.

Ara que si hem de ser sincers, no tots actuem com èticament podria ser recomanable. Si totes les fosses sèptiques estassin construïdes amb les condicions que pertoca, a cada un dels pobles que en aquests moments no compten amb aquest clavegueram i les aigües brutes sols tenen la sortida dels pous negres, els camions que s'encarreguen de buidar-los no haurien d'aturar de fer viatges en tot el dia. Són comptades les ocasions que en veim algun i això no és bona senyal.

La inconsciència d'alguna gent i la lentitud de l'administració provoquen que sigui més fàcil comptar el número de pous que es troben construïts així com caldria, que al contrari. I ens hi jugam la salut. ■

NOTÍCIES LOCALS

MARÇ

Dia 1. Morí madò Apol.lònia Gelabert Gili, als 74 anys d'edat.

Dia 3. Reunió de tots els interessats en formar un equip de futbol per a la temporada vinent.

Del dia 3 al 10. Un grup de soldats d'inten-dència realitzen maniobres a la Comuna.

Dia 16. Crònica al diari *Baleares*: "El do-mingo se celebra la II Jornada de Agricultura" (per *Natura*). L'*Última Hora* també publica un escrit sobre el tema especificant que "se planta rán más de cien árboles".

Dia 17. Crònica al *Diario de Mallorca*: "El retraso en la ornamentación de la plaza de Lloret provoca malestar en tre los vecinos". També anuncia la Diada de Natura.

Dia 18. Se celebra la II Diada de Natura a la Comuna.

Dia 19. "Los niños se convirtieron en prota-gonistas de la II Diada de la Natu-raleza en Sa Comuna", crònica a *El Día 16*.

Escrit al *Baleares*: "Mucha partici-

pción en la II Diada de Natura en Sa Comuna".

A les 20.40 hores ha començat, a Ma-llorca, la primavera.

Dia 28. Crònica al *Diario de Mallorca*: "La contaminación producida por fosas sépticas llega a límites preocupan-tes en Lloret".

Dia 31. Excursió de l'escola a Palma. Visi-taren l'exposició "Astronàutic '90" i els més grans el *Diario de Mallor-ca*.■

Germandat de Donants de Sang de Mallorca

El proper 18 de maig, a les 19 hores visitarà el nostre poble la Unitat Mòbil de la Germandat de Donants de Sang.

Voldriem des d'aquí fer una crida a la gent jove (a partir dels 18 anys) per-què es conscienciï de la importància del fet de donar sang i de la falta que a ve-gades fa. Tant de bo alguns d'ells es de-cideixin a fer-se donants perquè un poc de la teva sang pot salvar una vida.■

El passat 18 de març se celebrà la Segona Diada de Natura a la Comu-na. De bon matí, un nombrós grup de tractors, camions, pales, i més d'una trentena de persones es dedi-caren a netejar-la d'escombraries.

ÈXIT DE LA SEGONA DIADA DE NATURA

MANIFEST DE JAUME SANTANDREU

Per segon any consecutiu Sa Comuna va esser escenari de la *Diada de Natura*. Dia 18 de març, i organitzats per l'Escola, l'Ajuntament i la Parròquia varen tenir lloc els habituals actes. La sembra d'arbres, que s'afegiren als que l'any passat ja s'havien plantat, fou un dels que més acceptació aconseguí.

De bon matí un nombrós grup de tractors, camions, pales i homes arromangats varen tractar de netejar una zona de Sa Comuna que poc a poc s'havia anat tornant un femeter.

Moltes tones de vidres, electrodomèstics, ferralla i altres deixalles varen ser traslladats des del Camí de Cà S'Anglès i la carretera de Ruberts cap el que fa uns anys era l'abocador de Sa Comuna, devora el camp de futbol. La participació va esser important i més que un acte simbòlic, va servir per millorar la façana d'aquell bocí de la nostra comuna.

No varen esser tants els que es decidiren a seguir l'itinerari de natura que, de la mà dels mestres de l'Escola, es va seguir durant les primeres hores del matí. Pau Bibiloni Xíu i Andreu Ramis Rosset són els autors d'aquest itinerari que edità l'Ajuntament amb motiu d'aquesta diada i que està dirigit bàsicament als escolars.

La presència de l'escriptor i ara capellà de Maria de la Salut, Jaume Santandreu, va servir per aportar la nota cons

cienciadora de la situació actual del camp mallorquí. Al seu parlament (que reproduïm més en davant), celebrat tot just acabada la missa, Jaume Santandreu ens oferí dos poemes en els que feia un clam a la terra i a la consciència nacional.

La sembra d'arbres comptà, com hem dit abans, amb molta acceptació. Allà totes les institucions i persones públiques locals varen poder sembrar i regar un pi o una alzina.

Molts del que havien participat als actes del matí no que daren a dinar. Amb menys presència que l'any anterior, els actes del capvespre varen estar centrats en els concursos i exposicions de dibuixos, cartells i redaccions sobre Sa Comuna.■

Després de la missa En Jaume Santandreu començà el manifest dient que estava content d'esser a aquell acte i que més que preparar una cosa nova li semblava millor llegir dues composicions escrites abans, una devers l'any 1979 i l'altra el 1980. No cal dir que tant una com l'altra entusiasmarem la gent. Vet aquí les dues:

**MIRAU LES SEVES ESPATLES,
esclatades té les sangs.
Mirau les seves espatles,
capolades té les carns.**

**Pel llarg d'una trista Història
Mallorca s'ha transformat
de concubina del moro
en reina del català,**

**de germana aragonesa
en presa del castellà,
per acabar en esclava
de borbons i militars.**

**Ha passat per la desgràcia
de les pestes i les fams.
Mil voltes espoliada
per propins i per estranys,**

**ha estat refugi de lladres
de pirates i bergants.
Ha begut la fel amarga
de guerres entre germans.**

**Sap el gust de les cadenes,
les llenderes i els dogals.
Ha resistit les angolxes
de la venjança de sal.**

**Ha conegut tota casta
d'escarnis i desenganys:
Però mai per mai la TERRA
ningú havia destrossat.**

Captiva, lliure o esclava,
havia el cos conservat
intacte de tota nafra,
sense cap deformitat.

Massissa al pit de muntanya,
florida pel call del pla,
salvatges les albuferes,
verges els seus coconars,

tota enllestida de randes
que li teixia la mar:
Lliure, captiva o esclava
havia el cos conservat.

MIRAU LES SEVES ESPATLES,
esclatades té les sangs.
Mirau les seves espatles,
capolades té les carns.

Si us queden sentits encara
per escoltar nostre clam,
obriu el doll de les llàgrimes,
obriu l'orella, germans:

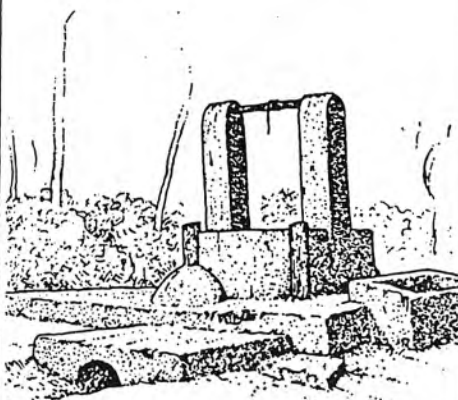
Sense **TERRA** no hi ha Pàtria.
No hi ha entranya per sembrar.
Sense Terra no hi ha xeixa,
no hi ha civada ni blat.

Sense Terra no hi ha Història.
No hi ha futur ni passat.
Sense Terra no hi espiga
de gaubança per segar.

Sense Terra no hi ha garbes
de germanor i llibertat.
Sense Terra no hi ha teules,
no hi ha foganya ni plat.

Sense Terra no hi ha vida.
Sense Terra no hi ha pa.
Sense Terra tot és pena.
Sense Terra tot és fam.

Sense Terra no hi haurà regne,
regne lliure enmig del mar.
SENSE TERRA NO HI HAURA
REGNE,
REGNE LLIURE ENMIG DEL
MAR.

dibuixos: Biel Bonnin

CLAM PER LA NOSTRA TERRA

Per tu, Terra nodridora,
Per salvar-te, pam a pam,
Per tu, Terra encisadora,
volem alçar el nostre clam.

Per tu, Terra malmenada,
pel teu més petit bocí,
nostra sang bull disposada
tant a matar com morir.

Perquè ets la nostra estimada,
portam el cor enrampat,
la mà tendra i la mirada
amb l'ull ben espavilat.

Perquè ets Pàtria, † ets senyora
de ser tu mateixa el fi;
Perquè ets País, i ets senyora
del nostre propi destí.

Qui et drestrossi una muntanya,
qui t'esbocini un sol pi,
qui et vengui la teva entranya
no és res més que un assassí.

Qui t'enderroqui un sol marge,
qui t'escapsulli un turó,
qui profani el teu paisatge,
no és res més que un vil traidor.

Qui t'enbruti la llaurada
i malevetgi el conró
per xuclar-te l'espinada,
no és res més que un malfactor.

Destrosar-te la natura
és com viure dins la mar
i rompre l'encarnadura
de la barca per cremar.

Si tan sols fossis captiva
un dia pot ser lliurada,
mes de fúria destructiva
sols pots quedar-ne baldada.

Mirau que els assassins d'ara
i aquí són els mercaders,
que venen la seva mare
i el fill futur per doblers.

El nostre clam és de guerra:
Els malfactors assassins,
els traidors de nostra **TERRA**,
han de morir, mallorquins!

No us parl d'una mort violenta,
del desperdici d'un tir,
us parl d'una més calenta
manera de fer morir.

Han de morir de l'esglai
de veure ressuscitat
un mort que per sempre mai
donaven per enterrat.

Un poble que dels seus ossos
fa clamor de llibertat
per encarnar els nous cossos
de la **MALLORQUINITAT**.

Coratge amics, la follia
del nostre crit enrampat
treurà nova **GERMANIA**:
TERRA, POBLE, LLIBERTAT.

Associació de la Tercera Edat

L'Associació de la Tercera Edat segueix fent camí amb les seves activitats. Després d'assistir al Teatre Rialto de Ciutat a veure l'obra de Xesc Forteza "Jubilat ve de jubileu", obra dedicada totalment a la tercera edat actual, amb la picaresca i exageracions pròpies de l'autor, i donat l'èxit de l'obra i l'acceptació dels socis, haguérem d'anar-hi una altra vegada.

Essent l'Associació una de les organitzacions capdavanteres en el poble, i desitjosa i orgullosa de prendre part en els actes i festes del poble, participà amb una carrossa a les beneïdes de Sant Antoni i a la Rua 90.

DINAR DE MATANCES

El dia 25 de febrer, darrer diumenge de Carnaval, el celebràrem amb un dinar de matances en el que participaren unes dues-centes persones, havent-se de tancar la inscripció ja que no n'hi cabien més al saló de Can Putxet. Com a convidats hi assistiren, a més del batle de Lloret i el rector, la Consellera del Consell Insular Dª Joana Vidal i el President de la Federació Don Rafel Socias.

El dinar consistí, com es costum a les matances, amb arròs i escaldums de pilotes i pollastre, fruita, cafè, xampany i licor, i per esser els darrers dies ensaïmada amb talla-

des. Acabàrem amb unes cançons del nostre soci i amic Pere Carter, breus parlaments de les autoritats assistents, i tothom content ballant boleros, jotes i pasdobles.

MENJADOR

Estant ja acabada la cuina del menjador, demanam a les persones interessades en aprofitar aquest servei que es posin en contacte amb l'Associació, ja que no es pot començar sense interessats. Recordam que aquest menjador no és per a gent necessitada, sinó per a persones amb manca de família, comoditat, tranquil·litat dels familiars, o que per estar sols estiguin mal alimentats, i que vulguin aprofitar-se d'aquest servei que es tarà controlat per un Consell Social i la Conselleria de Sanitat i tindrà un preu mòdic.

DARRERES ACTIVITATS

L'Associació va ser convidada a participar a la Diada de Natura a Sa Comuna, sembrant un pi com l'any passat. Per la Fira d'enguany farem una exposició d'objectes antics de cuina, rellotges, planxes i llumetes.

Demanam a tots els qui tinguin d'aquests objectes, encara que siguin vells, que ens els deixin.

Conferència. El dia 18 es va fer una conferència sobre dietètica per continuar la que va fer l'any passat Na Margalida Borràs, tema molt interessant sobre l'alimentació.

Excursió. Per al proper primer de maig està prevista una excursió a la Fira de Ses Salines. ■

Antoni Niell

Germandat de Donants de Sang de Mallorca

Dia 4 de gener visità Lloret la Unitat Mòbil de la Germandat. D'un total de 45 persones que acudiren a fer donació de sang, 43 ho pogueren fer.

Per altra banda, el proper 3 de juny se celebrarà, a Petrà, la Trobada de Zona. En el transcurs de l'acte es farà entrega de la insígnia de les 10 donacions a un nombrós grup de lloretans. A ún proper número informarem més detalladament.

CARNAVAL 90

REDACTAT L'AVANTPROJECTE D'ABASTAMENT I SANEJAMENT

"Actualment, en el nucli de Lloret de Vistalegre no existeix xarxa d'abastament d'aigua potable ni xarxa de clavegueram. L'abastament es realitza de manera individual, amb la utilització de cisternes de recollida de les aigües de pluja i eventuals aportacions amb camions. No obstant, donat que les aigües fecals s'han eliminat tradicionalment per mitjà de fosses sèptiques, el subsòl del casc de Lloret es troba seriosament contaminat, produint-se contínues filtracions en els aljubs d'emmagatzament de les aigües potables. Tot això duu a la conclusió de la urgència i importància de la implantació de les xarxes d'abastament i de sanejament".

Amb aquestes paraules es podria resumir la situació en què es troba el nostre poble, i molts d'altres dels voltants, pel que fa al tema de les aigües netes i brutes. Conscient d'aquest problema l'Ajuntament

solicita al Consell Insular de Mallorca la redacció d'un projecte per tal de trobar-ne una solució.

Com ja informàvem al número passat, el CIM ja ha enviat a l'Ajuntament l'avantprojecte que, en fase prèvia, defineix les xarxes d'abastament d'aigua potable i de sanejament en el casc urbà de Lloret i del que és autor l'enginyer Martí Vila Jaume.

Aquest avantprojecte contempla la possible execució de les obres en tres fases, amb l'objectiu de facilitar la financiació en tres anys, a ser possible consecutius.

Les tres fases previstes consten dels següents apartats: **Primera fase:** Perforació dels dos pous, el de Sa Comuna i el de Son Gelabert; construcció del dipòsit regulador i execució de les connexions dels pous amb l'esmentat dipòsit i amb l'empalmament de la xarxa de distribució.

Segona fase: Execució de les xarxes de sanejament i abastament d'aigua potable pròpiament dita.

Tercera fase: Execució de totes les preses de fecals i aigua potable, així com d'una font d'aigua.

El pressupost total de l'obra és de 147.594.823 pessetes, repartides de la següent manera:

1ª fase: 28.962.301 pta.

2ª fase: 92.196.931 pta.

3ª fase: 26.435.591 pta.

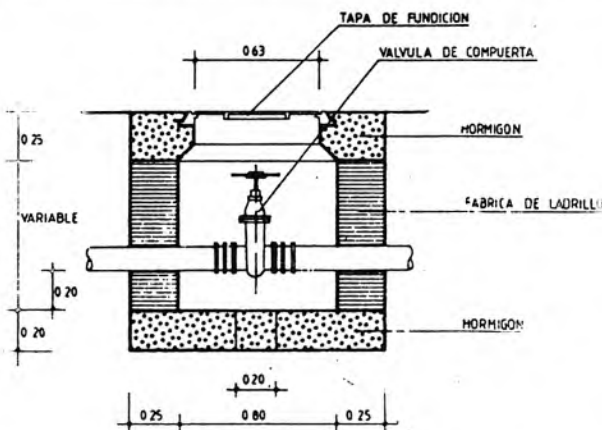
ABASTAMENT D'AIGUA POTABLE

Estan projectades dues captacions, una a Sa Comuna i una altra a la zona de Son Gelabert on actualment ja existeix un pou privat de cabdal suficient. El pou de Son Gelabert aniria connectat a un dipòsit ubicat a la mateixa zona, cosa que permetria alimentar el nucli de Lloret sense necessitat de motors.

Aquest dipòsit tendria una capacitat de 400.000 litres que supera la reserva de consum per tres dies per a un poble com Lloret (369 metres cúbics).

Pel que fa al pou de Sa Comuna aniria connectat a la xarxa d'abastament a través d'una tuberia de 150 mm. A aquest pou s'hi instal·laria un motor que bastàs per a les necessitats de consum medi de la població (uns 5.500 litres per hora), de tal manera que durant aquelles hores en què hi hagués poc consum omplís el dipòsit regulador de

ARQUETA LLAVES
E 120

Son Gelabert.

La malla de distribució seria de 75 mm., si bé la major part del circuit exterior d'alimentació seria de 150 mm., i s'hi preveuen 350 preses (suficients si tenim en compte que les vivendes habitades són 296).

UNA FONT D'AIGUA

Tal vegada és aquest l'únic aspecte discutible de l'avantprojecte. En aquest es proposa construir allà on es troba Es Pou, devora Sa Posada, una font monumental d'aigua "para que exteriorice la obra subterrànea realizada", amb un pressupost de 2.500.000 pessetes.

Evidentment és molt prest per discutir el tema, sobretot si tenim en compte que a hores d'ara només s'ha començat el sondeig a Sa Comuna, però pensam que quan arribi el moment s'hauria d'estudiar detingudament abans de prendre una decisió.

SANEJAMENT

Pel que fa a la xarxa d'aigües brutes, està projectada per gravetat aprofitant que el poble està situat damunt un turó. Estaria dotada amb col·lector de 300 mm. en tuberia de

formigó i els ramals i subramals serien de 200 mm., amb un total de 350 preses.

Posteriorment, s'hauria de preveure la construcció d'una depuradora a la que es conduirien les aigües fecals.

SITUACIÓ ACTUAL

En l'actualitat s'està realitzant el sondeig a Sa Comuna i l'Ajuntament ha sol·licitat

al CIM la inclusió de la primera fase en el Pla d'Obres i Serveis de 1990. Si tenim en compte que el termini mínim previst de realització de les obres és de tres anys, podem calcular que si tot va bé l'any 1994 els llorritans podrem disfrutar d'una xarxa d'aigües netes i residuals així com cal. I és que hem esperat tant que tres o quatre anys més no són res. ■

El sondeig que s'està fent en l'actualitat a la Comuna ha arribat als 140 metres, estant previst perforar fins als 220.

Segons informacions de les persones que treballen en la perforació, a partir dels 40-50 metres han trobat varies vegades aigua (es calcula que uns deu mil litres), però en aquest moment estan en una zona de blau.

xafarderies

de na Ben Vista

El meu padrí va estar a punt de presentar-se per batle en nom del Partit Socialista. A ca nostra sentia xerrar d'un tal Iglesias a qui el meu padrí cada dia saludava, ja que un *retrato* seu penjava damunt el canterano. Si el meu padrí fos viu no sé si es presentaria pel partit socialista, però crec que no, que les persones d'ara diuen moltes mentides perquè xerren massa i fan poca feina. De vegades, tant si me creis, com si no me creis, me pos davant el *retrato* del meu padrí i m'hi pas hores i hores recordant tot el que me va ensenyar. Supòs que tots els qui ara se presenten no tenen un padrí com el meu. N'estic segura, perquè si fos així no dirien ni farien tantes beneitures.

ARA ÉS S'HORA DE FOTRE S'AJUNTAMENT

Això és el que diuen, ni més ni pus. Ara és l'hora d'obrir una finestra allà on no se pot obrir. Ara és l'hora d'aixecar un pis damunt la porxada i demanar permís per *tarracar*. Ara és l'hora perquè diuen que no es tornaran presentar i, clar, voldran *surtir* per bons. Jo he demanat per tapar un forat de la paret d'enfront i el mestre me va dir que podia obrir un portal de portassa. Ai! Cavallet quan eres jove!

UNA DIADA COMPLETA

Vaig sembrar una *auzina*; m'agraden més que els pins i no necessiten tant de *cuidado*. Vaig quedar admirada dels tres capellans: ell si un era espavilat l'altre ho era més: aquell que va dir aquelles poesies trob que digué moltes veritats i l'hauríem d'escoltar. El dematí vaig anar a llevar

quatre pots i fems de Sa Comuna i el migdia un pa amb oli -no com d'altres que s'atiboren- perquè trob que a Sa Comuna s'hi ha *da* nar amb molt d'ordre.

MONEDES

No sé si és perquè de cada dia perden més valor i valen tant com un botó de camia o perquè es Govern ens vol enganar. Però a aquestes monedes fan rialles, fan més ganes de tirar-les que res. Es meu padrí, que col·leccionava duros de plata -encara en tenc una caps plena- no ho entendria.

ARA FA FRED

Ell el temps va tant *loco* com moltes persones. Per Nadal feia calor i ara fa un fred de cent mil llamps. Això segur que ha estat cosa dels polítics, que tenen tantes ganes de canviar que fins i tot canvien el temps. El meu padrí ja m'ho deia: "*Ben Vista, vindrà un temps on lo blanc li diran negre i estarà ben vist*". Si tornàs!

FORASTERS

M'han dit que qualcú s'havia molestat perquè vaig dir allò de *Putes de forasters!*. Això és una manera de dir ses coses. No tenc res a dir quantre es forasters, però no me negareu que són diferents. Xerren d'una manera que no hi ha qui els entengui i més ara que també hi ha tants d'estrangers, això serà una disbauxa. No, i a mi que no el me toquin, en es *mallurquí*.

TAMBÉ FA LLIBRES

Aquest capellà nostre arribarà amunt. Idò! Ara ha fet un llibre; no i m'han dit que ja n'ha fet molts, de llibres. Quan ca

da dimarts el sent per sa ràdio quasi m'emocion i he de deixar estar lo que faig. Lo que me passa a mi és un miracle, ho sé cert que ho és un miracle. Ara només tenc sa currolla d'anar a missa maldament no entengui massa el sermó, però just veure aquell home allà dalt, amb aquella veu i aquell posat de sant, ja me don per satisfeta. I que hem de fer: jo som bona de conformar!

VA D'INJECCIONS

Ell me n'hauré de posar una cada dia. Manco mal que hi ha ses monges perquè mol-

tes vegades o no va bé a la qui les ha de posar o a la qui les ha de rebre. Trob que hauria d'estar en el poble l'encarregada de fer aquestes coses. I si no que ho donin a una altra. Si jo fos més jove encara n'aprendria. Hauria de dir-vos què és lo que cobra.

MAI MOREN BATLES

I és ben ver. Es meu padrí ja m'ho deia. N'Arnau se n'anirà i un homo o una dona el substituirà: però ja no podrà esser per tot. Ja ho val! Ja ho val! I era una bona persona!■

AJUNTAMENT DE
LLORET DE VISTALEGRE

DIA DEL LLIBRE

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE
DE MR. SANTIAGO CORTÉS

"BON DIA"

Il·lustrat pels nins i nines de Lloret
PARLARÀ L'ESCRIPTOR I DRAMATURG

D. JOAN GUASP

DIA: 20 d'abril

HORA: 8,30 del vespre

LLOC: BIBLIOTECA MUNICIPAL

**AL MATEIX TEMPS HI HAURÀ
UNA EXPOSICIO D'OBRA
GRÀFICA DE DISTINTS AUTORS**

Nicaragua: algun dia haurà de tornar a començar

Tots hi hem perdut un poc. Els homes i dones que conviven o coexisteixen damunt la terra, que lluiten per aconseguir mitjançant el diàleg, el treball, la tolerància i el respecte un dels trest bàsics de la persona; han perdut una altra gran oportunitat. Només el cinisme més horrorós pot argumentar el que ha passat en aquest miserable, petit i ofegat país. O almanco així hi intentava explicar un exministre de l'interior espanyol de la desapareguda UCD. Em va esgarriar pensar que aquell home va poder ser capdavanter de la policia.

Nicaragua fa massa anys que pateix i, desgraciadament, per ells comença una època d'opressió a canvi d'uns dòlars massa banyats de sang i d'oli. I una època de vergonya per totes aquelles persones que creien amb el dret i la justícia dels homes.

Darrera aquella Revolució hi havia el desesperar d'un poble que demanava viure, que exigia quelcom que ningú no pot negar. Molts miràrem amb ulls il·lusionats la figura d'aquell guerriller amb bigoti i ulleres, però també recordàvem que, tanmateix, no podria subsistir. I ha estat així. La niciesia d'una altra nació que es diu lliure, però que no respecte la llibertat de ningú, que porta la senyera de l'alliberament i només sembla discòrdia i mort per tot arreu, ha fet fracassar un dels més bells i conscienciats projectes de tota l'Amèrica Llatina. Com a persones cal que ens sentim trists: perquè els vots de la «panxa» han superat als del «cervell», els EEUU aixecarà les barreres comercials i es pensarà si ha de seguir mantenint la

«contra». Però, és pot concebre això? I si haguessin guanyat els sandinistes, més diners per sadollar els matons de població civil anomenats «contra». S'han oblidat que aquest Govern, presidit pel comandant Ortega, havia sortit d'unes eleccions legítimes, que hi ha una Constitució i que aquestes han estat unes segones eleccions democràtiques.

Aquests EEUU demanen al president de la URSS que respecti la decisió dels Lituans. EEUU està representat per unes persones el cinisme de les quals no té terme ni mesura. És veritat que s'ha aixecat moltes vegades de la cendra i el fang tot traient el pit amb un orgull i fermesa força dignes; però no deixa de ser paradoxal que en aquest lloc és allà on es mata per prejudicis racials, allà on la pobresa i la riquesa romanen més allunyats, allà on la llibertat es torna vermella dedins i defora. Es ja tot un símptoma que no puguem parlar de qualsevol lloc del món sense que els tentacles verinosos d'aquest monstre no hi siguin presents. Haviem començat per Nicaragua i, un minúscul rierol, hem anat a parar a la mar oberta i gran. I és que no podem entendre aquests països si no tenim ben presents les pretensions dels Estats Units d'Amèrica. I això és dolent, això és perillós, això fa trontollar qualsevol guspira de dignitat que hi pogués haver dins alguna bona acció. Això és la demostració que la persona humana, de cada cop, és manco lliure i més alienada. Tots hi hem perdut un altre poquet.■

Felip Munar i Munar

SISENA EDICIÓ

«PLA DE MALLORCA»

El proper 29 d'abril s'inicia la que serà la 6ª edició de la popular cursa ciclista "Pla de Mallorca". Una de les novetats més importants d'enguany és la incorporació en el marc organitzatiu d'una nova localitat.

Aquest és el cas del nostre poble, Lloret de Vistalegre punt inicial d'aquesta sisena edició amb la sortida de la contra-rellotge individual Lloret-Sant Joan sobre 8 quilòmetres de recorregut i que se celebrarà dia 29 d'abril. Abans, dia 24, s'haurà realitzat a Palma la presentació oficial.

**

Les etapes tendran la sortida a les 10 del matí i el seu recorregut serà el tradicional d'edicions passades amb punts de sortida i arribada.

29 abril Lloret-Sant Joan
(contra-rellotge individual)

1 maig Petra
13 maig Sineu
20 maig Vilafranca
27 maig Muro
3 juny Maria de la Salut
10 juny Santa Margalida
(jornada final)

La única variant del recorregut es produirà a la tercera etapa, dia 13 de maig, ja que després de sortir de Sineu, la línia d'arribada estarà instal·lada a Lloret.

La classificació i el mail·lot corresponent a la regularitat seran les variants més significatives d'aquest capítol. "La Caixa" serà l'sponsor de les corresponents metes volants i general absoluta, mentre que la de la regularitat comptarà amb el patrocini del Bar Restaurant "Es Pou" de Lloret.

Les jornades tendran el mateix itinerari: Sant Joan, Sineu, Llubí, Muro, Santa Margalida, Maria de la Salut, Petra,

Creuer Ses Basses i Vilafranca; amb 55 quilòmetres cada una.

Quant a les categories, s'estableixen les que es té per costum:

Cadets

Juvenils

Aficionats de primera

Aficionats de segona

Aficionats especials

Veterans A

Veterans B

Veterans C

L'acte protocolari de clausura i entrega de premis o trofeus se celebrarà el dissabte 16 de juny al Bar Restaurant Es Pou de Lloret. Per tal de vetllar pel compliment del reglament s'ha format un Comitè de Competició integrat per un representant de cada un dels clubs participants (Sineu, Muro, Santa Margalida, Maria, Petra, Vilafranca, Sant Joan, Lloret, Sencelles, Sa Pobla i Algaida).■

La relació de ciclistes del Club Ciclista de Lloret que es té previst que participin a la 6ª edició "Pla de Mallorca". Primer Gran Premi "La Caixa" és la següent:

Joan Amengual Gomila
 Simó Modino Caramazana
 Rafel Ramis Ribas
 Felip Jaume Ramis
 Arnau Mateu Gelabert
 Rafel Bauzà Ramis
 Andreu Mora Payeras
 Miquel Ramis Ribas
 Joan Pons Martí
 Llorenç Ribas Roig
 Bartomeu Picornell Munar
 Antoni Fontirroig Munar
 Santiago Cortès Forteza
 Jaume Gelabert Gelabert
 Antoni Ramis Munar
 Miquel Alomar Picornell
 Joan Bauzà Gelabert
 Bartomeu Amengual Guasp

Col·laboren amb el club l'Ajuntament de Lloret de Vistalegre i el Bar Restaurant *Es Pou*.■

NOVES MONEDES

Les actuals monedes seran substituïdes en un termini curt de temps. Únicament es conservaran les de 500, 100 i 10 pessetes. La primera passa ha estat la de posar en circulació les noves monedes de 1 i 5 pessetes; el proper mes de maig començaran a circular les de 25 i 50.■

BAR - RESTAURANT

ES POU

Noces
 Batejos
 Comunions

LOCAL CLIMATITZAT

Carretera Lloret - Palma - Tel. 52 01 98

LLORET DE VISTALEGRE

"TEMPS D'ANAR A COLLIR AMETLLES"

TEMPS DE TORNAR

*Si sembrés ametlerar,
en treuràs molt de profits:
sa cloveia per cremar,
sa fuia p'es bestiar
i es bessó per fer confits.*

Vet aquí una sèrie de castes d'ametles que molts no havíem sentit a dir mai:

- Progresses (tenen dos bessons)
- Canaletes o gomoses (tenen dos bessons).
- Porreretes (tenen dos bessons)
- D'En Pou (molt cercades pels confiters per a la fabricació de peladilles).
- D'En Pota (tenen dos bessons).
- Eivissenques (tenen dos bessons).
- Vellanetes (molt petites).
- Costitxeres (un sol bessó).
- Cebes (un sol bessó).
- De l'engue (un sol bessó).

- Mollars (un sol bessó).
- De trinxet (un sol bessó).
- Rutlones (de dos bessons).
- D'En Marieta (de dos bessons).
- Agriles (de dos bessons).
- Vinagrelles (de dos bessons).

VOCABULARI TÍPIC

Foranes: Les parts més allunyades de l'ametller.

Solades: Moltes ametlles a terra i es poden collir a grapades

Baldanes: Quan l'arbre té part de les seves branques que donen a un tros d'una altra propietat

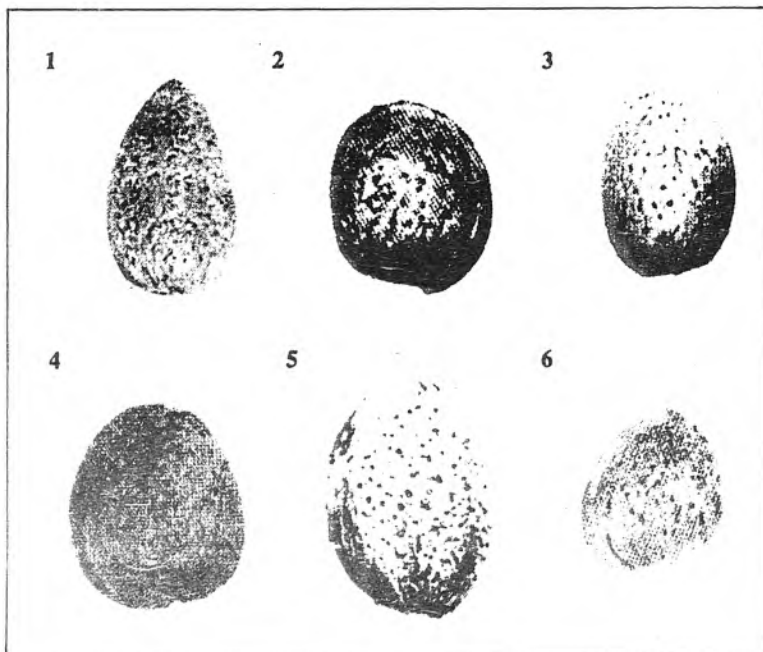
***

Vaig poder recollir d'un full de paper solt el comentari següent, tot referint-se a una diada de collir ametlles:

"Idò bono, si la vols jo la te contaré. Sa costum és que l'amo o sa madona doni a cada cuidora una sanaia nova de cabu

da d'una barcella poc més poc menos. A las sis, sis i mitja sortim barenades de sa possessió amb un gran capell de paia per tapar-mos d'es sol. Qualcuna -ses que volem esser més se nyorès- dúiem manegots per no cremar-mos tant ses mans. Els homos van devant, enfilant-se damunt els ametlés que baten i espolsen amb ses perxes. Ses metles, fieta meva, quant cauen fan un renou que pareix que fa calabruix. Noltros anam darre-ra els homos cuint ses metles batudes, i complint i buidant ses sanaies a dins un sac que pare l'amo, sa madona o sa cabecera. Sa costum és que a cada possessió i sol haver ses amitjeres, que són ses dues dones que fan feina tot l'any a la casa i que també cuien amb noltros. Sa cabecera o majorala que mos comanda o dirigeix -manar ses dones- mos fan pendre un orde, sense que mos poguem desviar ni deixar foranes, sobretot en aquells ametlers que tenen una bona solada".

Record que sortíem de bon matí. Els paners penjaven darrera el carro passats per la barana travessera del darrera. Son Daviu, Es Colomer, Son Cuca Son Joan Jaume... Petits bocins que ens feien apreciar inconscientment el valor del sentit del temps; crec que no teníem tanta pressa. Llavors quan passàrem a Son Munar vaig anar dues temporades a Son Brondo.

◀ Diverses espècies d'ametles

- 1 Vivot
- 2 Menut
- 3 Jordi
- 4 Poteta
- 5 Fita Mollar
- 6 Verdereta

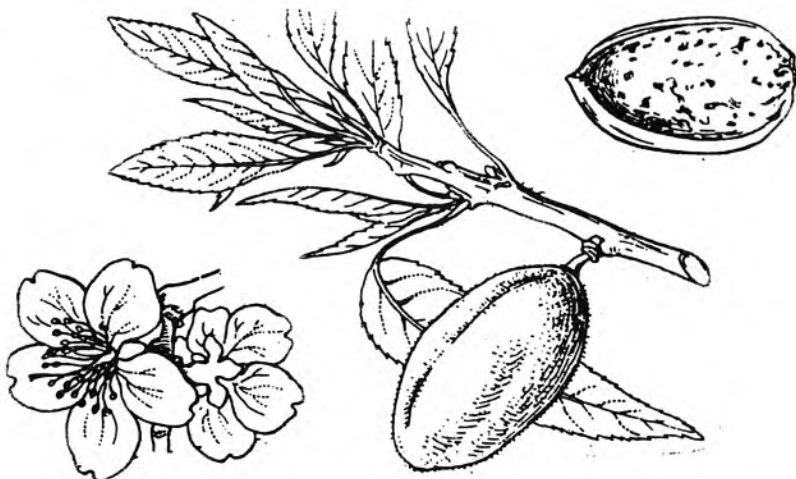
En Gabriel Camps n'era l'amo. Partiem amb les bicicletes En Tomeu Ferragut, En Toni Beatriu i jo. Moltes vegades ens topàvem amb En Toni Barca (al cel sia) i amb l'amo Ignasi Tomàs (al cel sia). Els dies eren feixucs, però ara els record amb certa enyorança, tant que voldria tornar-hi per reviure aquell temps.

Més envant vaig anar dos anys a una possessió devora Randa -just baix el Puig de Ses Bruixes-. Podria esmentar tot quant vaig fer, vaig passar i vaig sentir durant aquells dies La meva mare (al cel sia) i jo fèiem torns i així les messes no eren tan pesades.

Després Son Amar. Allò era un altre món. L'amo En Tomeu Paletes (al cel sia), l'amo En Pujador, l'amo En Baltasar Moreu, el meu pare i jo visquérem uns estius memorables. Estic segur que l'amo En Baltasar o l'amo En Pujador els recorden amb la mateixa alegria que jo.

Molts de vespres vaig quedar a romandre allà. Aquí fou on vaig lligar una estrangera per primer -i únic- cop. Llàstima que a les dotze del vespre tot es tancava. Havíem d'acompanyar els turistes al seu autocar ja que s'engataven amb aquella sangria, i llavors cava i ball.

Quan acabàvem d'espolsar un ametller li tallàvem els rebrots que li sortien. Més envant l'exsecallador feia una altra passada tot tallant el capcaracull i arrodonint l'arbre. La llenya d'ametller és força apreciada ja que és forta i fa caliu. Però també aprofitàvem les clovelles i les closques: en les nits fredes de l'hivern, quan tots els germans, la mare i la padrina enrevoltàvem la fo

Evidentment ara ja no es podria viure així. Ara no hi ganya -ai aquella foganya grandiosa, amb un pinte de cap a cap de paret- agafàvem una embosta de clovelles i revifaven el foc. Aquí fou on la padrina començà a contar-nos els contes i les rondalles que han conformat el meu món infantil i fantasiós.

podria posar gens de poesia, ni gens de nostàlgia. Una persona, però, que ha mamat la terra i n'ha xuclat la seva saba, difícilment oblida el que és, encara que visqui allunyat i sembli desfet de les arrels. Tanmateix -i ho sé ben cert- qual que dia hom tornarà a la terra d'allà on és. ■

Felip Munar

Temps de metles (fragment)

**Les figues van a querns
i les metles a barcella:
cada cullita novella
minva fredor als hiverns.**

**Quan el blat és dins la sitja
i la civada als graners,
dins el camp dels ametlers
bell estol s'hi regositja.**

**Qui espolsa no pega flux,
i els d'abaix cullint s'acoten,
que les metles hi reboten
ploguent com a calabruix.**

**El gel no crema la flor;
per axò es cull bona anyada:
cada ametler té solada
que a l'amo fa barba d'or.**

**Ab les metles a pelar
dins la casa hi ha alegria,
i de crits i cantoria
l'hora-baxa és un xalar.**

**Vénen carros carregats
i xalestes cullidores
que's tornaran peladores
quan els sacs seran buidats.**

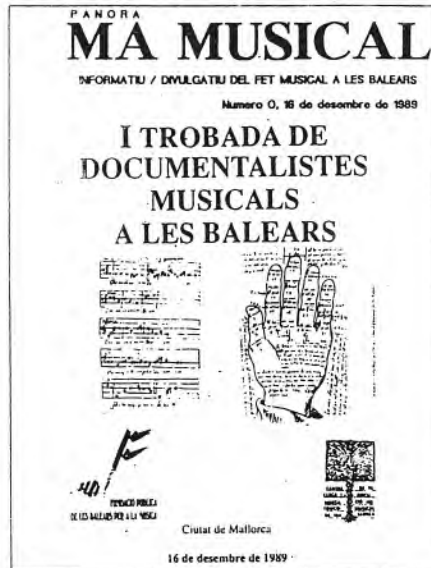
**Ja al voltant del caramull
s'aplega bella rotlada;
i a la pau de la vetlada
la conversa pren el bull.**

**Fadrines, bé hi cal anar
la clenxa feta, a les vetles,
que anyada rica de metles
serà anyada de casar.**

Maria Antònia Salvà

Una nova eina al servei de la música

En dates ben recents —encara no fa un mes— una publicació nostrada va ser presentada en el marc de la “I Trobada de Documentalistes Musicals a les Balears”. Es tracta de **Panorama MUSICAL**, una revista que vol servir de nexa d’unió de tota aquella gent que d’alguna manera està relacionada amb el món musical illenc; com diuen els promotors a l’editorial del número zero, la seva intenció és “oferir una possibilitat de comunicació a totes aquelles institucions, entitats, grups i persones que, d’una manera o altra són els protagonistes del Fet Musical a les nostres Illes”.

La notícia és positiva, quant i més que, encara que la idea no sigui nova, una eina d’aquest tipus es notava a faltar feia estona. El buit deixat per la desaparició d’experiències anteriors —no massa llunyanes, com els casos de “Madrigal” o “Mikrokosmos”— posava en evidència l’interès pel tema.

La iniciativa, en aquest cas, surt del **Centre de Recerca i Documentació Històrico-Musical de Mallorca**, entitat actualment ubicada a Sineu que, des de fa una sèrie d’anys, es dedica a recopilar, classificar i guardar totes aquelles notícies de caire musical que surten a la penna escrita, així com referències i aportacions bibliogràfiques, arxivístiques i discogràfiques. La intenció del Centre, en principi, sembla clara: no es

tracta de mantenir la publicació com un butlletí intern, sinó coordinar el seu contingut i la seva aparició, promocionant la seva difusió i oferint les seves planes a tots els interessats.

Aquest “Informatiu-divulgatiu” està en marxa, obert a les col·laboracions tant d’entitats com de particulars. Fa falta que tots aquells que sentin algun batec per la Música el coneguin i, d’alguna manera, se’l facin seu i hi aportin material en la mesura de llurs possibilitats. Tot allò que estigui relacionat amb el camp de la Música hi cap, en les diverses formes que permet el tractament imprès: notícies, articles, reportatges, entrevistes, comunicats, crítiques, ressenyes, comentaris... (1)

Des d’aquest espai vull fer una crida ampla i forta. Sembla clar que, de cada vegada més, hi ha una sensibilització, un afecte i un atractiu especial envers la Música i, ara, hi torna haver una eina específica per a exterioritzar i fomentar aquests sentiments. La participació ha d’esdevenir la pedra de toc per a garantir-ne l’estabilització i la continuïtat.

Panorama MUSICAL té les baules a punt; només cal tocar-les. Endavant!

Biel Massot i Muntaner

(1) Vos podeu posar en contacte amb “Panorama MUSICAL” a través dels tfns. 28 75 65, 60 20 52 i 23 79 09.

amnesty international

“Apunta’t als Drets Humans” una campanya d’Amnistia Internacional adreçada a joves i educadors.

A.I. reclama que la formació sobre Drets Humans sigui part permanent del sistema educatiu.

A.I. demana als joves que s’uneixin en una xarxa per a apel·lar en favor d’altres joves que pateixen violacions de drets humans.

Apunta’t als Drets Humans és el lema d’una campanya iniciada per la secció espanyola d’Amnistia Internacional dia 28 de febrer d’enguany i adreçada als sectors juvenils i educatius.

La campanya pretén formar grups permanents de joves i associacions juvenils que treballin en una xarxa constituïda per a apel·lar en favor d’altres joves de tot el món que són víctimes de violacions de drets humans. Els membres d’aquesta xarxa rebran periòdicament informació sobre casos individuals i recomanacions perquè les seves accions s’afegeixin a les empreses per altres col·laboradors d’A.I. en tot el món a favor de les víctimes.

Aiximateix, A.I. demana que la reforma del sistema educatiu possibiliti la inclusió definitiva de l’educació sobre Drets Humans en els diversos trams educatius.

A.I. demana als joves i professors interessats en rebre informació sobre la xarxa d’apel·lants que s’adrecin als grups d’AI a Mallorca (*) o a l’apartat de correus 50.318 de Madrid.

(*) Amnistia Internacional
Sant Miquel, 26
Palma

POLVOS MÀGICS

No podeu creure...

- Que se discutequi més de política municipal devers la Plaça Jaume I que a la Costa des Pou.
- Que per Llorito hi hagi tantes castes de rates: aranyera, cellarda, traginera, i fins i tot qualche ratolí domèstic i de rostoll.
- Que n'hi ha que diuen que "Es Pi Gros" no vol publicar els seus escrits.
- Que això és mentida.
- Que "Es Pi Gros" publica tots els escrits que rep si sap qui és l'autor.
- Que ningú es pensava que a Sa Comuna hi ha gués tanta brutor.
- Que En Jaume Santandreu sigui tan bon orador.
- Que ens fes posar la pell de gallina.
- Que la Fira de Maig sigui just girant cantó.
- Que N'Arnau Mateu no es vol tornar presentar.
- Que diuen que En Miquel Coll sí que es vol tornar presentar.
- Que de més verdes n'han madurades.
- Que el menjador de la Tercera Edat aviat es posarà en marxa.
- Que si és vera, ja només ens faltará posar les aigües netes i brutes. ■

...idò és ben ver

altres ORIDÒRIES de Gómez de la Serna

- Un puro llarg que mai no encenen: director de pel·lícula.
- En la solitud del camp se troba la bassa que revela tot el secret del cel.
- Longevitat: saber donar llargues al cobrador final.
- El mapa de les dues Amèriques usa corsé.
- El botxí és igual a l'antropófag: tots dos maten per menjar.
- El peix està sempre de perfil.
- L'espantaocells sembla un espia afusellat
- Sócrates va dir: "Que n'hi ha de coses que no necessit!"; però l'home modern en necessita massa.
- El moix fa vida de jubilat des que neix.
- Una pepa és una nina morta amb la qui juga una nina viva.
- Hi ha unes beates qui resen com els conills mengem herba.
- Qui se casa tracta de solucionar amb l'expiació el seu desig de dona.
- L'encant de la dona tirada a l'arena és que sembla l'estàtua a mig desenterrar.
- Va dir Buffon: "El geni és una llarga paciència...". Sí, la de la seva dona.
- El que és més greu és que l'ase té dentadura d'home.
- La gravetat d'aquesta època: que se perde ren les il·lusions i aparegueren les ambicions. ■

(Traducció d'Andreu Salom)

S'ESTANC

tabacs, revistes
i papers

La campanya de Normalització Lingüística

Els més alts representants del Govern de les nostres Institucions autonòmiques i locals acaben de fer pública una crida al conjunt de la societat Balear, convidant tothom a participar i col·laborar a la **Campanya de Normalització Lingüística de les Illes Balears**.

La Campanya forma part de l'Acord Institucional que els convocants signaren el 18 d'octubre passat (publicat íntegrament en el B.O.C.A.I.B. núm. 144, de 21 de novembre de 1989). Poc abans, la Consellera de Cultura, acompanyada dels responsables de Cultura del CIM i de l'Ajuntament de Palma, n'havia presentat el projecte a la Comissió de Cultura del Parlament Balear, i havia rebut els suport unànim dels seus membres. Podem considerar, per tant, que l'acord té els característiques d'un verdader Pacte Institucional, capaç d'aconseguir el seu objectiu explícit d'il·lusionar el conjunt de la societat balear en un projecte col·lectiu encaminat a la plena normalització de la llengua de les Balears, en un clima de concòrdia i de respecte dels drets de tots.

La campanya és necessària a causa de les dificultats objectives d'un procés social que ha de situar la nostra llengua al lloc que li correspon com a llengua pròpia i oficial de les Illes Balears sense entrar en conflicte amb la que fins fa poc havia ocupat el seu lloc -i que és també oficial, ja que ho és de tot l'Estat-, i respectant els drets lingüístics de tots els ciutadans. Aquest procés només pot avançar en un clima de bona convivència ciutadana i de respecte mutu, si els seus objectius són assumits per la totalitat del poble de les Illes Balears, i si hi ha consens en l'adopció d'un anova pauta social, que elimini els vicis de comportament diglòssic i ens permeti evitar dos perills igualment greus i

igualment capaços de fer impossible la normalització:

1) El manteniment, per inèrcia, del castellà com a llengua predominant de la relació pública, i fins i tot de la privada.

2) L'enfrontament entre ciutadans per motius lingüístics.

Tots tenim experiència diària de fets i situacions que demostren l'existència d'aquests dos perills. I per evitar-ne un, molts cauen en l'altre, i tot plegat fa que es mantengui un clima de recels i de mala consciència que ens impedeix avançar i fomentar el pessimisme i el desànim.

La Campanya de Normalització Lingüística ha de canviar tot això. Amb la seguretat que allò que estableix la Llei és un objectiu compartit pel conjunt de la societat de les Illes Balears, hem de començar, tots junts i amb optimisme a posar-ho en pràctica amb tota naturalitat.

Per això, l'objectiu essencial de la Campanya, en la seva primera fase, és aconseguir l'adhesió explícita del major nombre possible d'institucions i col·lectius, i de cada ciutadà

particular, al recobriment de la llengua en un clima de concòrdia. La consciència d'una voluntat comuna estimularà l'esforç de tots i evitarà polèmiques estèrils.

Ha de quedar clar, però, que no es tracta d'una adhesió purament formal. Adherir-se a la campanya comporta el compromís de reflexió sobre la pròpia situació -com a persona o com a col·lectiu- respecte a l'objectiu final de la normalització, i l'adopció de mesures per millorar-la tan aviat com sigui possible. A imitació de les Institucions que ens convoquen, la nostra primera preocupació no ha de ser allò que els altres han de fer per la normalització, sinó allò que personalment o com a grup hi podem aportar.

Les adhesions col·lectives han de comunicar-se formalment al Secretariat de la Campanya (rprovincialment instal·lat a L'obra Cultura Balear: c/ Imprenta, 1.Palma), que en publicarà les llistes.

Els especialistes en llengua i en planificació lingüística que vulguin col·laborar a la campanya formant

part de l'estructura descrita a l'annex de l'Acord Institucional, i les Institucions que tinguin interès a aportar-hi algun dels seus tècnics, poden adreçar-se també al Secretariat.

És molt important que totes les persones i institucions que treballen de fa temps en tasques de normalització s'incorporin des del primer moment a la campanya i hi aportin el seu entusiasme i la seva experiència. I també que totes les forces polítiques, sindicals, cíviques i culturals s'hi adhereixin, i preparin i duguin a terme el seu propi programa de normalització.

Des del Secretariat i la Comissió Tècnica, mirarem de posar-nos ràpidament en contacte amb tots. Però he volgut acudir als mitjans de comunicació -dels quals esperem un suport que és absolutament indispensables per aconseguir l'ambiciós objectiu que ens em proposat -per dir-vos: «La llengua és feina de tots», perquè és un patrimoni de tots. Les nostres Institucions de govern s'han unit per recobrar-la, i ens conviden a tots a col·laborar-hi. La Campanya de Normalització Lingüística de les Illes Balears és tasca i responsabilitat de tots els seus ciutadans. Que ningú se'n senti marginat!

Espream adhesions, suggeriments i ofertes de col·laboració. Tots seran ben rebut. ■

Aina Moll

Coordinadora de la Campanya

DEMOGRAFIA

NAIXEMENTS:

Dia 28 de febrer va nèixer Juan Marcos Esteva Salvà, fill de Joan Esteva i Magdalena Salvà. Enhorabona!

DEFUNCIONS:

Dia 1 de març morí Apol·lònia Gelabert Gili, de 74 anys. Descansi en pau.

Llibre publicat recentment, i subtítulat *De cap a cap d'any. Calendari rural de l'illa de Mallorca*.

Els autors, Antoni Ginard, geògraf i Andreu Ramis, etnòleg, il·lustracions de Biel Bonnín, ens conviden mot a mot a descobrir els secrets del pagès, del mestre. No obstant això, és més encara, reten testimoniatge de la saviesa popular, d'aquella saviesa que un poble aconsegueix, només, a través d'una llarga història.

A. Ginard i A. Ramis, hem de suposar que pel gust i el plaer de saber allò que es dilueix en el temps i que el canvi engoleix, fan aquest llibre a partir de la recopilació d'articles publicats.

A través de fons diverses recolliren total la informació que s'articulava al voltant de cada mes de l'any. Cada mes, ens és presentat com un font de misteris, de tasques i d'història.

Tres eixos el conformen, el temps, la terra i la llengua. El temps mesurat cíclicament, en un període màxim d'un any i en subperíodes, mesos i dies. Temps i climatologia són la base del principi i la fi de la vida. Són el conreu i la recollida: *Per Santa Apol·lònia (9 de febrer) exsacallen tarongers i llimoners i encara es pot exsecallar algun garrofer.*

L'empremta del passat ens introdueix al suggestiu món dels secrets del bon professional.

Els autors han sabut copsar de manera sorprenent que la llengua és poder, no sols de comunicació, sinó també de font d'energia social, i han acompanyat els consells i la saviesa del

LA TERRA I EL TEMPS

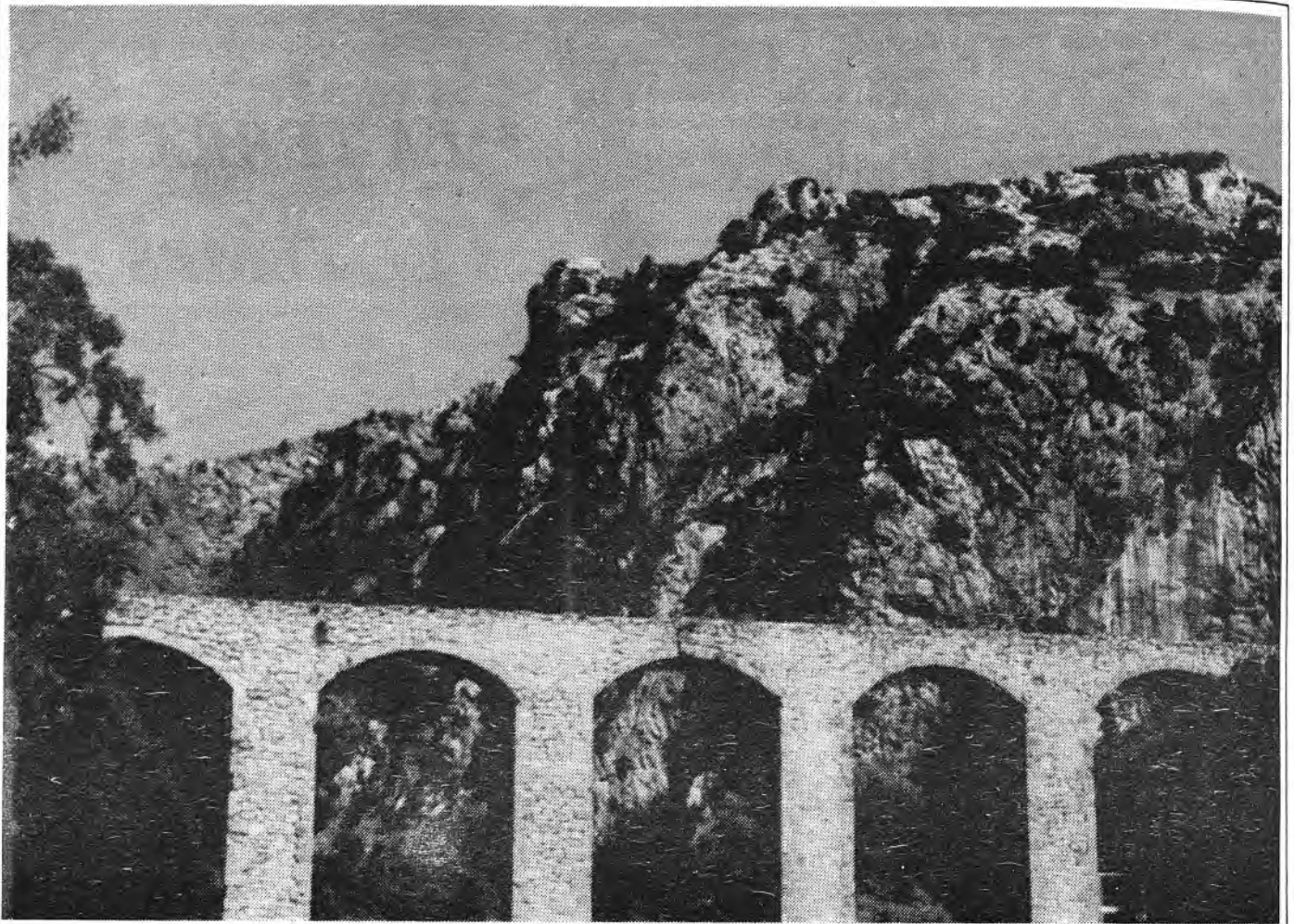
poble en l'element que més fidelment ens ho pot transmetre: els adagis, la fraseologia del temps i de la terra.

Així per tant, el llibre no només representa un seguit de bons afers pagesos, sinó, i encara més important, és la mostra evident d'una llengua, a través de la qual resta reflectida l'articulació que del món han fet homes i dones d'un poble. Tot seguint aquesta idea, el santoral és l'ànima de l'articulació del temps.

D'estil dinàmic, alegre i fresc, tant de contingut d'idees com de forma, és per definició un testimoni, el reflex d'una forma de vida, la coneixença de la qual és cada cop més estranya i difícil. ■

Rosa M. Calafat

Aquest article fou publicat a la revista "El Mirall" (Número 35; Març/Abril 1990).

En qüestió d'aigües, volem posar Mallorca al corrent.

L'aigua corrent ha passat d'esser un privilegi a constituir una necessitat per a la vida moderna. La construcció de ponts i aljubs fou la primera passa. La canalització de l'aigua, la segona. Avui els pobles de Mallorca han crescut i s'han desenvolupat, però molts d'ells encara no compten amb aigua canalitzada, ni tampoc amb una adequada xarxa de clavegueram.

Per a pal·liar aquestes deficiències, el Consell Insular de Mallorca ha posat

en marxa un Pla de Sanejament i Abastiment, un pla d'aigües per a posar Mallorca al corrent.

**PLA DE SANEJAMENT I
ABASTIMENT D'AIGÜES
A LA PART FORANA**

Un pla per a millorar

CONSELL INSULAR DE MALLORCA